

برای حمایت از حقوق پدیدآوران در آنها (وزارت علوم، تحقیقات، فناوری به شماره ۱۹۵۹۲۹/۱ و تاریخ ۱۳۹۵/۹/۶) از پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) فراهم شده و استفاده از آن با رعایت کامل حقوق پدیدآوران و تنها برای هدفهای علمی، آموزشی، و پژوهشی و بر پایه قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان، و هنرمندان (۱۳۴۸) و الحاقات و اصلاحات بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوطه شذنی است.

سازمان پژوهش و فناوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند سبحان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه‌ایست جایگاه دانشگاه در اتمای فرهنگ و تمدن بشری، مادر انجمن و اعضاء هیات علمی و احدی دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می‌گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت‌های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام بر برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه‌ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به‌شائبه‌های غیر علمی می‌آیند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب‌داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشتهار نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم‌ها و حرمت‌ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب‌تقد و خودداری از هرگونه حرمت‌کنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران، پرسنل و پروفیسورگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان‌ها و کشورهای دیگر و نهاد‌های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت‌جویی: تلاش در راستای پی‌جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان‌سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی – گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

تعمیم احکام و آثار شرط بندی به مصادیق جدید

استاد راهنما:

دکتر سیدعلی پورمنوچهری

استاد مشاور:

دکتر علی بهرامی نژاد

پژوهشگر:

امین کربلایی عباس کرمانی

زمستان ۱۳۹۷

تقدیم به:

خدایی که آفرید

جهان را، انسان را، عقل را، علم را، معرفت را، عشق را

و به کسانی که عشقتان را در وجودم دمید.

این پایان نامه را ضمن تشکر و سپاس بیکران و در کمال افتخار و امتنان تقدیم می نمایم به:

محضر ارزشمند پدر و مادر عزیزم به خاطر همه ی تلاشهای محبت آمیزی که در دوران مختلف زندگی ام انجام داده اند و

با مهربانی چگونه زیستن را به من آموخته اند.

تقدیم به خواهرم:

که وجودش شادی بخش و صفایش مایه آرامش من است.

تشکر و قدردانی

اینک که الطاف بی‌کرانش انجام رسیدن این پایان‌نامه را توفیق داد،

بر خود واجب می‌دانم از زحمات استاد ارجمند دکتر سید علی پورمنوچهری که بار اهنمایی‌های خویش این تحقیق را

غنا بخشیدند قدر دانی نمایم و همچنین از جناب دکتر علی بهرامی نژاد استاد مشاور که با توصیه‌های ارزشمند خود در پر بار

نمودن این پایان‌نامه کوشیدند صمیمانه سپاسگزارم.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب امین کربلایی عباس کرمانی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۵۰۲۷۳۳۳۴ در رشته الهیات/ فقه و حقوق اسلامی که در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۶ از پایان

نامه خود تحت عنوان: تعمیم احکام و آثار شرط بندی به مصادیق جدید

با کسب نمره هفده و هفتاد و پنج و درجه دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی (فرم ب)

فرم اطلاعات پایان نامه های کارشناسی ارشد

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۶۲۰۵۴
نام و نام خانوادگی دانشجو: امین کربلایی عباس کرمانی شماره دانشجویی: ۹۵۰۲۷۳۳۳۴ تعداد واحد پایان نامه: ۶ تاریخ صدور کد: ۱۳۹۷/۰۳/۰۹	تاریخ تصویب پروپوزال: ۱۳۹۶/۰۹/۲۰ سال و نیمسال اخذ پایان نامه ها: نیمسال اول ۹۷-۹۸ نام و نام خانوادگی استاد راهنما: دکتر سیدعلی پورمنوچهری نام و نام خانوادگی استاد مشاور/داور: دکتر علی بهرامی نژاد دکتر هادی عظیمی
تاریخ دفاع از پایان نامه: ۱۳۹۷/۱۱/۰۶ رشته تحصیلی: الهیات/ فقه و حقوق اسلامی	نمره پایان نامه به عدد: ۱۷/۷۵ نمره پایان نامه به حروف: هفده و هفتاد و پنج
عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد: تعمیم احکام و آثار شرط بندی به مصادیق جدید	
چکیده پایان نامه: (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج بدست آمده):	
<p>شرط بندی، عقدی است که بین دو نفر یا بیشتر، در کاری با نتیجه نامشخص برای پیروزی یا دستیابی به عوض، انجام می شود. شناخت مصادیق جدید شرط بندی تنها با رجوع به عرف که در فقه و اصول به عنوان سند تعیین کننده مصادیق و تطبیق موضوعات و مفاهیم بر مصادیق است، میسر می گردد. در اسلام شرط بندی مطابق دستور قرآن کریم، سیره معصومین، اجماع علما و عقل، عملی حرام و فاسد است. اختلاف آراء علمای علم فقه در جایی است که مسابقه یا سرگرمی با آلات قمار و بدون شرط بندی انجام گیرد، می باشد. مطابق دستور دین یعنی آیات قرآن کریم، فتوای علما و قواعد فقهی حکم حرمت شرط بندی به مصادیق جدید تعمیم پیدا می کند. از این حکم کلی، شرط بندی تنها در مواردی که در راستای تقویت بنیه نظامی و دفاعی مسلمانان انجام گیرد استثنا شده اند. شناخت آثار و تبعات سوء دنیوی و اخروی شرط بندی که موجب غضب الهی، لعنت فرشتگان و تباهی فرد می گردد امری لازم و واجب است. برای آنکه بتوان از آسیب های این پدیده نامبارک، در امان ماند باید مصادیق جدید شرط بندی را که با تغییرات تمدن ها و شکل گیری فضای مجازی و... به وجود آمده اند را شناخت.</p> <p style="text-align: right;">کلید واژه: شرط بندی - قمار - احکام - مصادیق جدید</p>	

توجه: ۱- این فرم باید تایپ شده تحویل داده شود. ۲- چکیده فوق همان چکیده پایان نامه است.

نظر استاد راهنما مناسب است تاریخ و امضا:
 مناسب نیست

چکیده

شرط بندی، عقدی است که بین دو نفر یا بیشتر، در کاری با نتیجه نامشخص برای پیروزی یا دستیابی به عوض، انجام می شود. شناخت مصادیق جدید شرط بندی تنها با رجوع به عرف که در فقه و اصول به عنوان سند تعیین کننده مصادیق و تطبیق موضوعات و مفاهیم بر مصادیق است، میسر می گردد. در اسلام شرط بندی مطابق دستور قرآن کریم، سیره معصومین، اجماع علما و عقل، عملی حرام و فاسد است. اختلاف آراء علمای علم فقه در جایی است که مسابقه یا سرگرمی با آلات قمار و بدون شرط بندی انجام گیرد، می باشد. مطابق دستور دین یعنی آیات قرآن کریم، فتوای علما و قواعد فقهی حکم حرمت شرط بندی به مصادیق جدید تعمیم پیدا می کند. از این حکم کلی، شرط بندی تنها در مواردی که در راستای تقویت بنیه نظامی و دفاعی مسلمانان انجام گیرد استثنا شده اند. شناخت آثار و تبعات سوء دنیوی و اخروی شرط بندی که موجب غضب الهی، لعنت فرشتگان و تباهی فرد می گردد امری لازم و واجب است. برای آنکه بتوان از آسیب های این پدیده نامبارک، در امان ماند باید مصادیق جدید شرط بندی را که با تغییرات تمدن ها و شکل گیری فضای مجازی و... به وجود آمده اند را شناخت.

کلید واژه: شرط بندی - قمار - احکام - مصادیق جدید

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فصل اول: کلیات و مفاهیم	۳
۱-۱- گفتار اول: طرح تحقیق	۴
۱-۱-۱- بیان مسئله پژوهشی:	۴
۱-۱-۲- نوع کار تحقیقاتی (بنیادی، نظری، کاربردی یا عملی):	۴
۱-۱-۳- پرسش اصلی تحقیق:	۴
۱-۱-۴- پرسش فرعی تحقیق:	۵
۱-۱-۵- فرضیه های تحقیق:	۵
۱-۱-۶- اهمیت و اهداف تحقیق:	۶
۱-۱-۷- جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق :	۷
۱-۱-۸- روش تحقیق:	۷
۱-۱-۸-۱- نوع روش تحقیق:	۷
۱-۱-۸-۲- روش گرد آوری اطلاعات (میدانی، کتابخانه ای و غیره):	۷
۱-۱-۸-۳- ابزار گرد آوری اطلاعات:	۷
۱-۱-۸-۴- روش توصیف و تجزیه تحلیل اطلاعات:	۸
۱-۱-۹- پیشینه تحقیق:	۸
۱-۱-۱۰- ساختار تحقیق:	۸
۱-۲- گفتار دوم: مفاهیم	۹

۹	۱-۲-۱ احکام
۹	۱-۲-۱-۱ احکام در لغت
۱۰	۱-۲-۱-۲ احکام در اصطلاح
۱۰	۱-۲-۱-۳ تقسیم بندی احکام
۱۹	۱-۲-۲ آثار
۱۹	۱-۲-۲-۱ تقسیم اثر به وضعی و تکوینی
۲۰	۱-۲-۳ شرط بندی
۲۱	۱-۲-۳-۱ قمار
۲۲	۱-۲-۳-۲ میسر
۲۳	۱-۲-۴ لهو و لعب
۲۷	۱-۲-۵ مسابقه
۲۷	۱-۲-۶ عقد
۲۸	۱-۲-۶-۱ اقسام عقود
۲۹	۱-۲-۷ تعمیم
۲۹	۱-۲-۸ مصادیق جدید
۳۰	۱-۲-۸-۱ تعریف عرف
۳۰	۱-۲-۸-۲ معانی زمان و مکان
۳۳	فصل دوم: مصادیق قمار و شرط بندی
۳۴	۲-۱ مصادیق جدید
۳۵	۲-۲ عرف

- ۳۶ ..... ۲-۲-۱ کاربرد عرف
- ۳۸ ..... ۲-۲-۲ نقش عرف در استنباط احکام
- ۴۰ ..... ۲-۲-۳ حجیت عرف و ادله قائلین به تعمیم
- ۴۴ ..... ۲-۳ زمان و مکان و عوامل تشکیل دهنده آن
- ۴۶ ..... ۲-۳-۱ تاثیر زمان و مکان در فهم انسان از دین
- ۴۸ ..... ۲-۳-۲ تاثیر زمان و مکان بر مصادیق، موضوعات و متعلقات احکام:
- ۴۹ ..... ۲-۳-۲-۱ تاثیر زمان و مکان بر موضوع
- ۵۰ ..... ۲-۳-۲-۲ تاثیر زمان و مکان بر متعلقات احکام:
- ۵۱ ..... ۲-۳-۲-۳ تاثیر زمان و مکان بر احکام:
- ۵۵ ..... ۲-۴ ابزار قمار و شرط بندی
- ۵۶ ..... ۲-۴-۱ آزلام
- ۵۷ ..... ۲-۴-۲ شطرنج
- ۵۹ ..... ۲-۴-۳ نرد
- ۵۹ ..... ۲-۴-۴ بقیری
- ۵۹ ..... ۲-۴-۵ کعب
- ۶۰ ..... ۲-۴-۶ جوز «گردو»
- ۶۰ ..... ۲-۴-۷ اربعه عشر
- ۶۰ ..... ۲-۴-۸ مَنَقَلَه
- ۶۱ ..... ۲-۴-۹ گنجفه
- ۶۱ ..... ۲-۴-۱۰ پاسور

- ۱۱-۴-۲ بلیطهای بخت آزمایی ۶۲
- ۱۲-۴-۲ اوراق خیریه اعانه ملی ۶۳
- ۱۳-۴-۲ بازاریابی شبکه ای ۶۶
- ۱-۱۳-۴-۲ انواع فعالیت شبکه های هرمی ۶۸
- ۲-۱۳-۴-۲ ویژگی ها و روش کار شرکت های معروف هرمی: ۷۰
- ۱۴-۴-۲ شرط بندی در فضای مجازی ۷۳
- ۱-۱۴-۴-۲ ارتباط سایت های شرط بندی با پولشویی ۷۸
- ۱۵-۴-۲ شرط بندی در فوتبال ۷۸
- ۱۶-۴-۲ شرط بندی در مسابقات پیامکی یا تلویزیونی ۸۰
- ۱۷-۴-۲ رابطه بورس و شرط بندی ۸۳
- فصل سوم: آثار شرط بندی ۸۶
- ۱-۳-۱ آثار کسب مال حرام از طریق شرط بندی ۸۷
- ۱-۳-۱-۱ آثار دنیوی و اخروی شرط بندی ۸۹
- ۲-۳-۱ بررسی علل گرایش به شرط بندی و شانس ۹۱
- ۳-۳-۱ موانع ترک اعتیاد به شرط بندی و قمار: ۹۵
- ۴-۳-۱ راه های پیشگیری از شرط بندی و قمار ۹۷
- ۵-۳-۱ اصلاح و درمان مبتلایان به شرط بندی و قمار ۹۸
- فصل چهارم: تعمیم احکام و مبانی فقهی شرط بندی و قمار به مصادیق جدید ۹۹
- ۱-۴-۱ احکام شرط بندی ۱۰۰
- ۲-۴-۱ ادله حرمت شرط بندی و قمار ۱۰۲

- ۱-۲-۴ آیات قرآن کریم ۱۰۲
- ۲-۲-۴ احادیث و روایات معصومین ۱۰۳
- ۱-۲-۲-۴ تعمیم حرمت آیات قرآن کریم و روایات به مصادیق جدید شرط بندی ۱۰۴
- ۳-۲-۴ اجماع و تعمیم آن به مصادیق جدید شرط بندی ۱۰۴
- ۴-۲-۴ عقل و تعمیم آن به مصادیق جدید شرط بندی ۱۰۵
- ۵-۲-۴ قاعده فقهی «لاضرر و لااضرار» و تعمیم آن به مصادیق جدید شرط بندی ۱۰۵
- ۳-۴ قائلین به حرمت مسابقه با ابزار قمار بدون شرط بندی ۱۰۷
- ۴-۴ قائلین به اباحه مسابقه با ابزار قمار بدون شرط بندی ۱۰۹
- ۱-۴-۴ سخنی در باب حدیث لاسبق ۱۱۷
- ۵-۴ دیدگاه اندیشمندان فقه به مسابقات نوین بدون شرط بندی ۱۲۰
- نتیجه گیری ۱۳۱
- منابع: ۱۳۴

مقدمه

شرط بندی از تفریحات زیان آور و از سرگرمی های خطرناکی است که از قرن ها پیش تا به اکنون در بین بسیاری از جوامع رواج داشته و در دنیای امروز شرط بندی با وسایل مدرن برای مردم جهان وسیله سرگرمی است که شناخت این مصادیق جدید از الزامات جهان امروز می باشد.

اسلام برای سعادت انسان در دنیا و آخرت برنامه ای جامع و کامل تحت عنوان دین تشریح نموده و در آن دستوراتی را بیان داشته است که تخلف از آن موجب گمراهی و سرگردانی بشر خواهد شد. این برنامه جامع برای کسب معیشت مومنین چارچوب هایی را معین نموده و برخی از راههای کسب ثروت را نامشروع دانسته است. حکمت این تحریم به خاطر مفاسد و آثار زیان بار دنیوی از جمله عدم مالکیت اشخاص، کاهش ایمان، از بین رفتن شرم و حیا و... و آثار زیان بار اخروی که مهم ترین آن حرام شدن بهشت بر حرام خوار است، می باشد.

بنا بر آیات و روایات، دین اسلام با هر گونه کسبی که بر پایه بخت و شانس باشد به شدت مخالفت کرده و شرط بندی را از جمله فعالیت های ضد ارزش شناخته است. اساس اقتصاد اسلامی بر کار و تولید استوار است و بر اساس تجارت با اسباب عادی و عقلایی - که پیوسته در میان عقلا رواج داشته - پیش می رود. اگر قمار و شرط بندی در جامعه ریشه بدواند، نتیجه این می شود که افراد با بخت آزمایی و کاغذبازی در فکر درآمد بوده و کار و کوشش را تعطیل می کنند. نه کشاورزی و صنعت رواج پیدا می کند و نه ابتکار در علم و دانش. دین اسلام با توجه به این موارد کسب هر نوع درآمدی که بر اساس امور واهی و باطل باشد را حرام و غیر مشروع اعلام فرموده است.

احکام شرط بندی و قمار به وسیله آیات قرآن کریم، اجماع و قواعد فقهی به مصادیق جدید تعمیم و تسری پیدا می کند، که مختصراً به ذکر این ادله می پردازیم: ۱- بارزترین آیات قرآن کریم آیه اکل مال به باطل است که بیان می دارد هر آنچه از راه باطل به دست آید حرام است. ۲- علمای شیعه و سنی حرمت قمار و شرط بندی را از ضروریات دین دانسته اند. ۳- قاعده لاضرر از مهم ترین قواعد فقهی بوده و بنا بر این قاعده در اسلام هیچ ضرر و اضراری وجود ندارد.

فقه مبین اسلام شرط بندی را تنها در موارد نظامی که برای حفظ کیان اسلامی و در راستای تقویت بنیه نظامی و دفاعی مسلمانان و در جهت آمادگی رزمی و شیوه جنگ آوری انجام گیرد جایز دانسته است زیرا اسلام، مهیاسازی قوت، جهت مقابله با دشمن و ترسانیدن وی را لازم و واجب شماره شده است. این موضوع در فقه اسلامی تحت عنوان سبق و رمایه می باشد.

فصل اول:

کلیات و مفاهیم

۱-۱- گفتار اول: طرح تحقیق

۱-۱-۱- بیان مسئله پژوهشی:

پرداختن به موضوع شرط بندی، شناخت مصادیق جدید آن و آگاهی از آثار و تبعات دنیوی و اخروی که شرط بندی در پی دارد از ضروریات حال حاضر جامعه محسوب می گردد. زیرا شرط بندی معضل و آفتی است که کشور ما از آسیب های آن در در امان نبوده و هر روز شاهد آثار ناگوار و آسیب های جبران ناپذیر این پدیده نامبارک در جامعه هستیم مسائلی از قبیل افزایش کینه و عداوت، افزایش جرم هایی همچون قتل، از بین رفتن شرم و حیا و... آسیب هایی است که مشاهده آنها آدمی را برای شناخت مساله شرط بندی، آثار و مصادیق جدید آن برمی انگیزد.

در بیان کلی می توان گفت منظور از شرط بندی آن است که بدون تلاش و زحمت، تنها بر اساس شانس صاحب مال شویم، پروردگار کسانی که اینگونه بر اساس امور واهی و از راههای باطل و نامشروع تحصیل مال می کنند را هم ردیف مشرکان و بت پرستان قرار داده و جایگاهشان را دوزخ معرفی کرده است. در دین مبین اسلام به فرد مسلمان اجازه داده نمی شود که از هر طریقی مایحتاج خود و خانواده خویش را تامین کند بلکه باید از مسائل مربوط به کسب و کار اطلاع داشته باشد، در اسلام بر کار و تلاش برای بدست آوردن روزی حلال تاکید شده است.

فقه مبین اسلام شرط بندی را تنها در موارد نظامی که برای حفظ کیان اسلامی می باشد جایز دانسته و در فقه تحت عنوان سبق و رمایه از آن بحث می شود، و در غیر آن حرام است.

۱-۱-۲- نوع کارتحقیقاتی (بنیادی، نظری، کاربردی یا عملی):

نوع کار تحقیقاتی در این پژوهش بنیادی - کاربردی است.

۱-۱-۳- پرسش اصلی تحقیق:

الف) احکام و آثار شرط بندی را بنویسید.

ب) مصادیق جدید شرط بندی را بنویسید.

۴-۱-۱ پرسش فرعی تحقیق:

- میزان تاثیر عرف و مقتضیات زمانی و مکانی را در تعیین مفاهیم و مصادیق شرط بندی را بنویسید.

۵-۱-۱ فرضیه های تحقیق:

۱-۵-۱-۱ فرضیه های اصلی:

الف) احکام شرط بندی:

قرآن کریم در آیات «اکل مال به باطل» بیان می دارد هر آنچه از طریق باطل به دست آید حرام است، و از آیات منع میسر و ازالام در می یابیم هر آنچه که به صورت شرط بستن و قمار انجام گیرد از مصادیق «اکل مال به باطل» بوده و حرام می باشد.

از سنت که قول، فعل و امضاء معصومین است در می یابیم که بر حرمت قمار و همانند آن یعنی شرط بندی تاکید موکد شده است.

علمای شیعه و سنی بالاتفاق بر حرمت قمار اجماع دارند و حرمت قمار را یکی از ضروریات دین می دانند و منکر آن از اسلام و جماعت مسلمین بیرون است.

عقل به عنوان آخرین ادله انجام هر عملی را که باعث تهییج و تحریک اعصاب گردد، کینه و دشمنی به وجود آورد و پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی زیانباری به دنبال داشته باشد، جایز نمی داند.

آثار شرط بندی: اموال حرامی که از طریق شرط بندی و قمار کسب می گردد دارای آثار و تبعات دنیوی و اخروی می باشد، که اولین اثر دنیوی این اموال حرام اینست که انسان مالک آن نمی شود و تصرف در آن حرام است سپس موجب از بین رفتن ایمان و گسسته شدن ارتباط انسان با پروردگار عالم می شود و افراد به شانس اعتقاد پیدا می کنند، دیگر آثار این اموال حرام پذیرفته نشدن نماز و

عبادات، اجابت نگریدن دعا، نسل فاسد، فقر و تنگدستی، حرام شدن بهشت بر حرام خوار و... می باشد.

(ب) مصادیق جدید شرط بندی:

با گذر زمان و شکل گیری تمدن های جدید شرط بندی هم در اشکال تازه ای ظهور کرده که از مصادیق جدید آن می توان به : شرط بندی با ورق یا پاسور، شبکه های هرمی، شرط بندی بر سر مسابقات ورزشی به خصوص فوتبال، مسابقات پیامکی و تلویزیونی، همچنین با پیشرفت تکنولوژی و شکل گیری فضای مجازی شرط بندی ها هم رنگ و بوی مجازی به خود گرفته اند.

۲-۵-۱- فرضیه فرعی:

عرف یکی از ادله استنباط در فقه و حقوق اسلام است که باید جایگاه آن، به طور شایسته در کتب فقهی و اصولی نمایان گردد. از کاربردهای عرف در فقه و حقوق، تعیین مصداق، و تطبیق موضوعات و مفاهیم بر مصادیق است. دانشیان فقه بر این نکته تصریح دارند که تعیین مصادیق و تطبیق موضوعات و مفاهیم بر مصادیق و تشخیص افراد، انواع و اصناف هر موضوع به عرف واگذار شده است، عرف در هر زمان و مکانی تنوع و تغییر دارد. زمان و مکان گاهی سبب تغییر مصادیق یک موضوع می شود به نحوی که آنچه قبلاً مصداق بود، در شرایط فعلی مصداق نباشد و یا چیزی که در امروزه مصداق موضوع به شمار می رود قبلاً مصداق موضوع نبوده باشد و به موجب همین دگرگونی، حکم برای آن مصداق خاص در طول زمان دچار تغییر می گردد؛ برای مثال در صدر اسلام شرط بندی به شکل امروزی وجود نداشته است و آیات قرآن به ازلام اشاره می کند که شکل بسیار ساده ای نسبت به شرط بندی هایی است که امروزه افراد با شکل گیری اینترنت در فضای مجازی انجام می دهند است.

۶-۱-۱- اهمیت و اهداف تحقیق:

اهمیت : با توجه به پویایی فقه باید اذعان کنیم که احکام فقهی مختص موضوعات صدر اسلام نبوده و قادر است که بر موضوعات متعارف منطبق و اهمیت فقه از این منظر حائز توجه است.

اهداف: از نظر بنیادی هدف این پژوهش در نظر گرفتن سبک اجتهاد و دخالت دادن عنصر زمان و مکان در تفکر اجتهادی است، از نظر کاربردی اجتهاد پویا اجتهادی است که در زمان و مکان به خصوصی خلاصه نشود و بتواند خود را با موضوعات جدید به شکل کاربردی و هدفمند هماهنگ کند.

۱-۱-۷ جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق :

با توجه به تنوع موضوعات جدید جنبه نو آور بودن این پژوهش غیر قبل انکار است زیرا بر آن هستیم که بتوانیم مصادیق مختلفی برای موضوع شرط بندی با توجه به عرف زمان و مکان مشخص کنیم .

۱-۱-۸ روش تحقیق:

۱-۱-۸-۱ نوع روش تحقیق:

نوع کار و روش تحقیقاتی در این پژوهش تحلیلی - توصیفی است.

۱-۱-۸-۲ روش گرد آوری اطلاعات (میدانی، کتابخانه ای و غیره):

روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش کتابخانه ای می باشد و از طریق نرم افزارهای آموزشی و بازپژوهشی و تحقیقات اینترنتی انجام می پذیرد.

۱-۱-۸-۳ ابزار گرد آوری اطلاعات:

منابع پژوهشی از جمله کتب مرجع و غیر مرجع و مقالات متنوع و متعدد بررسی گردیده و از طریق تحلیل داده ها به نتیجه گیری و جمع بندی مطالب خواهیم رسید.